

DEMOKRACIJA

Slovenci, združimo
se okoli SKUPNE
SLOVENSKE LISTE

Leto XVI. - Štev. 21

Trst - Gorica, 1. novembra 1962

Izhaja 1. in 15. v mesecu

HRUŠČEV SE UMIKA S KUBE

Dramatični govor ameriškega predsednika: «Imamo dokaze, po katerih je jasno razvidno, da Sovjeti pripravljajo na Kubi raketna oporišča, iz katerih bodo lahko sprožili napad na obe Ameriki». Od srede dalje so vse pomorske poti zaprte. Sovjetska zveza je prvič po vojni morala popustiti odločnosti Združenih držav Amerike.

V torek zvečer je nenadoma zoprosil predsednik Kennedy ravnateljstva televizijskih postaj, naj mu rezervirajo polurni program. Vsa Amerika je z nestrpnostjo pričakovala predsednikov govor. Nekaj ur preden je spregovoril, je ameriški predsednik sklical člane vlade in vojaške predstojnike na posvet. Istočasno je pozval v Belo hišo tudi sovjetskega veleposlanika Dobrynina.

Kennedyjev govor se je v vsej celoti opiral na kubansko vprašanje. Predsednik je napovedal pomorsko blokado, kajti otok je postal pravo sovjetsko vojaško oporišče.

«Kot je obljubila naša vlada - je prišel Kennedy - smo z vso skrbnostjo sledili vedno večjim sovjetskimi dobavam vojaškega materiala na otok. V zadnjih tednih smo dobili neodvržen dokaz, da pripravljajo na Kubi oporišča za rakete, ki bodo služile v napadalne namene. Pomen celotnih priprav pa je samo v tem, da bo Kuba postala močna, da bo lahko pričela ofenzivo proti ameriškim celinam. Čim sem zvedel preteklo sredo o pomenu pripravljanih del sem ukazal, naj se nadzorovanje se okrepi. V zadnjih dneh pa smo dobili dokumentacijo o celotnem delovanju in naši dolžnost je, da s podatki in ukrepi, ki jih bomo podvzeli, seznanimo vso ameriško javnost.»

Po tem uvodu je ameriški predsednik dejal, da bodo pomorske sile zavrnille vsako ladjo, ki bo dovažala vojaški material na Kubo. Nato je nadaljeval:

«Če bodo Kubanci uporabili 1200 raket, ki jih imajo sedaj na razpolago za napad proti katerikoli ameriški državi, bomo takšno dejanje smatrali za napad Sovjetske zveze na Združene države. Zadnji čas je, da s pomorsko karanteno preprečimo nadaljnjo dobavo sovjetskega orožja. Naša dolžnost je, da skrbimo za varnost naših državljanov in vseh Američanov od najsevernejše pa do najjužnejše točke naše zemeljske.

Kot je opazno se je v svojem govoru Kennedy hotel izogibati besede pomorska blokada in raje uporabljal formulo skurantena. Ta izraz nima točne pravne kvalifikacije, toda ima prednost, da poleg tega tudi ni vojaški izraz. To pomeni, da Združene države nečisto dat ukrepu napadaln, pač pa zgolj obrambni značaj. Kennedy je namreč izrečno zatrdil, da bodo imele vse ladje, ki ne bodo prevažale vojaškega materiala prost dohod v kubansko pristanišča. Ko so Sovjeti vzpostavili blokado v Berlinu se niso ozirali na prebivalstvo, preprečili so vsak dovoz živeža, oblačil in podobnih vsakdanjih potreb po cestah, ki vodijo v bivšo nemško prestolnico. Združene države pa so pri kubanskem vprašanju zavzele popolnoma drugačno stališče. Preprečili bodo edino dovoz vojaškega materiala.

Varnostni svet Združenih narodov, ki se je sestel najprej na zahtevo ZDA in kasneje tudi Kube in Sovjetske zveze se je pričel z govorom ameriškega delegata Stevenson je najprej prebral dokument, ki ga je podpisalo dvajset držav član organizacije južnoameriških držav. S tem dokumentom so države OSA odobrile Kennedyjev načrt o pomorski blokadi okrog Kube.

Takoj za Stevensonom je spregovoril sovjetski delegat Zorin. Obtožil je Združene države, da hočejo s tem ukrepom nadaljevati napadalno politiko, ki jo vodijo proti Kubi, odkar je prišel na oblast Fidel Castro. Zorin, ki je bil ob tej priložnosti predsednik skupščine je v svojstvu te funkcije še nadalje obtoževal Združene države, dokler ga ni prekinil Stevenson, ki je poudaril, da bi predsednik sveta ne smel prekinjati govornika in bi mu moral dati možnost, da zaključi svoj govor. Zorin je tedaj utihnil in ameriški delegat je lahko nadaljeval z govorom, ki je trajal dobrih štirideset minut. Predlagal pa je tudi, da bi se sovjetski in ameriški predstavniki sestali na zborovanje, kjer bi preučili vsa najvažnejša vprašanja, ki ogrožajo mir na svetu.

Kennedyjev govor po ameriški televiziji je napravil velik vtis po vsem svetu. V Rimu je spregovoril pred parlamentom ministrski predsednik Fanfani, ki je dejal, da je bila Italija vedno nasprotna oboroževanju držav na kateremkoli delu sveta. Zdi se mi skrajno dvoumno delovanje onih, je nadaljeval Fanfani, ki po eni strani hočejo zagovarjati razorožitev, po drugi strani pa dobavljajo orožje kubanski vladi. Z zadovo-

ljstvom pa smo sprejeli na znanje, je zaključil italijanski ministrski predsednik, da so se Združene države obrnile na Varnostni svet, da bi mirnim potom razčistile vprašanje.

V Angliji je britanska vlada obtožila Sovjetsko zvezo, da je s posiljanjem vojaškega blaga na Kubo ustvarila novo težko vprašanje. Se pred nedavnim nadaljuje uračno vladno poročilo, je sovjetski zunanji minister Gromyko zatrdil, da bodo pošiljke vojaškega blaga na Kubo služile le v obrambne namene. Nato je Macmillan sprejel laburistične odposlance, ki so izjavili svojo zaskrbljenost. Gaitskell je dejal, da razume Kennedyjevo skrb, vendar pa je zelo zaskrbljen, da se ne bo hladna vojna med obema blokama še bolj razširila. Predlagal je nadalje, naj ministri predstavniki odstopijo v Washington na razgovor z ameriškim predsednikom.

V Bonn so v zvezi z zaostrovanjem kubanskega vprašanja sklicali obrambni svet, kateremu je predsedoval Adenauer. Nemški kancler je izjavil, da se boji, da bodo Sovjeti kot represalijo zaostriili berlinsko vprašanje. Iz njegovega govora pa je bilo tudi razvidno, da predvideva spopad med obema blokama. Alarmne novice predvsem širijo liberalci, medtem ko so socialdemokrati bolj umirjeni. Brandt je prejel osebno pismo ameriškega predsednika, v katerem ga Kennedy seznani z vsebino govora, ki ga je imel po televiziji. Francijo so o zaostrovanju obvestili, ven-

dar pa se francoskimi vladnimi predstavniki niso posvetovali. To je De Gaullovo mnenje, ki sodi, da je Kuba pretežno ameriško vprašanje, v katerega se Francozi ne bodo vmešavali.

Fidel Castro je medtem mobiliziral vse prebivalstvo. Ameriškega letalstvu se je medtem posrečilo, da so fotografirali 1200 raket sovjetske izdelave z atomsko konico, s katerimi je Kuba oborožena.

V prvih trenutkih je z gledalo, da nobena stran ne bo hotela popustiti. V spor je posegel tajnik OZN U Thant, ki je predlagal štirinajsturno premirje, da bi v tem času prišli do mirne rešitve vprašanja. Tako Kennedy kot Hruščev sta sprejela U Thantov predlog. Hruščev pa je istočasno začel popuščati, medtem ko je ameriški predsednik vztrajal na zahtevi, da se na Kubi uničijo raketna oporišča.

Končno je Hruščev umaknil vse svoje zahteve in poslal ameriškega predsedniku dolgo pismo, v katerem ga seznani, da je zaukazal strokovnjakom na Kubi, da prične z razdiranjem raketnih oporišč. Ves vojaški material bodo poslali skupno s strokovnjaki nazaj v Sovjetsko zvezo. S tem lahko rečemo, da se je končal spor okoli Kube s pravo ameriško zmago. Istočasno je tajnik OZN odpoval v Havano, kjer bo pomagal, da bodo z otoka spraznili vsa raketna oporišča. Poleg tega pa lahko vidimo dobro voljo državnikov, da se bodo končno le sporazumeli o razorožitvi.

Zakaj slovenska lista?

Skupna slovenska lista je na sedanjih občinskih volitvah v Trstu edina lista, na kateri kandidirajo samo Slovenke in Slovenci. Po svojih kandidatih se obrača izključno na slovenske volivce. Predstavnštvo izvoljeno iz moči in žena, ki nastopajo na tej listi, bo torej imelo poučdarjen slovenski narodnostni značaj.

Skupno slovensko listo so sestavile, so v njej povezane in jo podpirajo vse štiri obstoječe slovenske politične skupine na Tržaškem: Slovenska katoliška skupnost, Slovenska demokratska zveza, Slovenska krščansko-socialna zveza in Skupina neodvisnih Slovencev. Poleg tega kandidirajo na Skupni slovenski listi tudi posamezniki, ki ne pripadajo nobeni politični organizaciji. Skupna slovenska lista torej ni nobena strankarska lista, temveč je — tako po svoji sestavi, kot po svojem značaju in namenih — zares lista vse slovenske narodnostne skupnosti v tržaški občini.

Okrog Skupne slovenske liste so se zbrali moške in žene, ki smatrajo za svojo prvo dolžnost, da se zavzamejo za uresničenje

in priznanje vseh pravic, ki gre do slovenski manjšini po republiški ustavi in mednarodnih pogodbah. Njihova prva skrb bo naj store vse, da bodo etnične in kulturne značilnosti ter vrednote slovenske manjšine na Tržaškem spoštovane in zaščitene. Vsestranska in popolna enakopravnost državljanov različnih jezikov mora postati dejstvo.

Skupna slovenska lista se torej razlikuje od drugih list, ki se na občinskih volitvah v Trstu potegujejo za zaupanje volivcev, tudi v tem, da v svojem programu ni odmerila prvega mesta visokodonečim ideološko-političnim načelom. Prvenstveno pozornost posveča drobnim, a zato za tržaške Slovence toliko bolj občutenim in stvarnim manjšinskim problemom.

Razumljivo je, da bodo kandidati Skupne slovenske liste, v primeru svoje izvolitve skrbeli tudi za uspešno občinsko gospodarjenje in delovanje. Toda zastopanje posebnih interesov, karisti in pravic slovenske manjšine na Tržaškem je in ostane glavna naloga, zaradi katere je bila Skupna slovenska lista postavljena.

Ko je šlo za kakšne zahteve ali potrebe tržaških Slovencev, so izkušnje vedno pokazale, kako važno bi bilo, ko bi jih v njihovih zadevah zastopalo čim širše in samostojno, z demokratično izvolitvijo politično legitimirano predstavnštvo.

Skupna slovenska lista meni, da samo odkrito slovenska, na disciplino vsedravnih strank nevezani predstavniki lahko uspešno in dosledno zastopajo težnje in pravice slovenske manjšine.

Ljudje, zbrani v Skupni slovenski listi, so prepričani, da ne more biti nobenega dvoma o resničnosti in utemeljenosti te trditve. Če tržaški Slovenci tega dejstva ne bodo upoštevali, potem ne bodo mogli preprečiti, da bi slovenski problemi tudi v bodoče ne bili velikim strankam samo cenena vaba, na katero bodo lovile slovenske glasove. V vseh odločilnih trenutkih pa bodo te velike stranke svoje posebne, Slovincem dane obljube redno zapostavile za svojimi širšimi in splošnejšimi strankarskimi koristmi.

Pobudniki, organizatorji in součesniki Skupne slovenske liste so si torej zadali nalogo, da položijo temelj slovenskemu manjšinskemu predstavnstvu in zastopstvu, ki bo — strankarsko nevezano — v uveljavljanju svojega programa lahko sodelovalo z vsemi, ki bodo pokazali zanj razumevanje.

Slovenci, naj zastopajo Slovence pod odkritim in nedvomnim slovenskim političnim imenom. To je poziv, to je program, s katerim se Skupna slovenska lista za zaupanjem obrača na tržaške Slovence, ki bodo 11. novembra poklicani, da s svojimi glasovi za Skupno slovensko listo prispevajo k ustanovitvi takšnega svojega predstavnstva in zastopstva, kakršno je potrebno ne samo tržaškemu, temveč sploh vsem Slovincem v Italiji.

Odnosaji med KPI in PSI se krhajo

Cim so italijanski socialisti začeli od zunaj podpirati sedanjo italijansko vlado, je bilo vsakomur razvidno, da bo prišlo prej ali slej do prepričev s komunisti, s katerimi so bili Nenni in njegovi do tedaj v prijateljskih odnosih. Komunisti očito socialistom, da so kapitalisti pred kapitalističnimi strankami in da se ne bodo več za »interese delavcev ljudstva«. Kriza v odnosih med obema strankama pa je postala očitna ob priliki vsedravnega zborovanja italijanske socialistične stranke.

Nenni jeva politika je na kongresu zmagala. Levičarji v stranki, ki se nikakor ne morejo odločiti, da bi pretrgali s komunisti so bili poraženi. Izjava PSI pravi, da za socialiste ni druge izbire kot samo vlada levega centra. Cim bi tovrstna državna politika propadla, bi se oblasti zopet polastili desničarji, ki komaj čakajo na možne razdore. Da bi preprečili možnost propada politike levega centra je Nenni predlagal petletni sporazum med strankami, ki tvorijo sedaj vladno večino, to je Krščanskimi demokrati, socialdemokrati in republikanci.

Na komunistične napade, ki smo jih lahko brali v raznih partijskih glasilih niso mogli italijanski socialisti preko. Polemiko, ki jo sedaj vodita obe stranki, pravi Nenni, bo treba prenesti med delavce in tudi med komunistične delavce. Naša politika hoče izvesti program, ki smo ga določili z vladnimi strankami predteklega februarja, ko smo se odločili za sodelovanje. Zelja, da pride do petletnega sporazuma pa izvira iz želje, da se vlada levega centra ohrani. »Socialisti se ne bojmo«, je pisal Avanti, »skrivati za spora z umom, pač pa hočemo stvarno nekaj prineseti za blagor italijanskega ljudstva«.

V lokalnem merilu obtožujejo komunisti one člane Neodvisne socialistične zveze, ki so se vključili v PSI, da so se od povedali svoji narodnosti in da bodo utopili v italijanskem morju. Pri tem se ozirajo na govor pokrajinskega tajnika Pittonija, ki ga je imel na sestanku kandidatov PSI: »Obramba pravic slovenske manjšine, ki jo zagovarja republiška ustava in vstop v stranko določenega števila bivše neodvisne socialistične zveze ne more na noben način spreminiti narodnostnega značaja PSI«.

Socialisti se branijo pred komunističnimi obtožbami, češ da branijo slovensko manjšino, ker je to sestavni del demokratičnih zahtev, na katerih sloni PSI. S svoje strani pa očitajo komunistom, da je Šiškovski na nekem zborovanju dejal: »Bistveno vprašanje obstoja vsake manjšine so stiki z matično državo. Ovirati te stike pomeni ovirati razvoj manjšine«.

Socialisti pa se spominjajo dejanj Vidali, Seme, Bernettičeve in ostalih komunističnih kandidatov, ki so se svojčas izrekli proti videmskemu sporazumu o malem obsejnem prometu in so iz svojih organizacij izključili predstavnike, ki so imeli stike s Slovenijo.

Novi spori v državnem merilu so prišli

SLOVENC!

DRUŽI NAS

SKUPNA SLOVENSKA LISTA

na dan ob priliki glasovanja proračuna zunanjega ministrstva v trenutku ameriške pomorske zapore okoli Kube. Komunisti so postavili svojo tezo v pričakovanju, kakšna bo reakcija socialistov.

O kubanskem vprašanju je za socialiste govoril skrajni levičar posl. Vecchiotti, ki je dejal, da ne verjame ameriški dokumentaciji, po kateri bi imeli Sovjeti na otoku 1200 raket. Govor poslanca so ostro komentirali tudi v sami socialistični stranki. Nenni je sklical glavni odbor stranke, da bi preprečil različna tolmačenja kubanskega vprašanja najvidnejših predstavni-

kov stranke. Avtonomist poslanec Pieraccini pa je v članku, ki ga je prinesel »Avanti« zagovarjal stališče, po katerem mora Italija podpirati politiko miru in se ne ozirati na razna možna prijateljstva, ko gre za preučetev prečihih vprašanj. Takšna politika je pravilna, vendar je Pieraccini pozabil, da ima Italija obveznosti do atlantske zveze in torej ne more zagovarjati nevtralistične zunanje politike, ki je pri sru italijanski socialistični stranki. V torek, ko bodo v parlamentu končali debato o proračunu zunanjega ministrstva bomo videli, kakšno stališče bodo socialisti zavzeli sedaj, ko se je kubansko vprašanje rešilo.

Kitajski vdor v Indijo

Spor med Indijci in Kitajci v zvezi s severno mejo med obema državama se je v zadnjem času še bolj zaostriil. Kitajske oborožene čete so vdrele na indijsko ozemlje, Indijci so se sicer postavili v bran, vendar pa so bili kaj kmalu prisiljeni na tiskovni konferenci pojasniti svoje skrajno pesimistično mnenje, da se bo kitajski vdor kmalu zaključil. Ceste, ki vodijo do meje, so na indijskem ozemlju v slabem stanju in zato pomoč iz zaledja le s težavo prodre do fronte. Začela pa se je tudi zima, ki na visokih krajih, kjer se vršijo bitke onemogoča redno dobavo vojaškega blaga in živeža. Brez dvoma imajo Kitajci namen podvreči si čim več indijskega ozemlja še preden se začne ostra himalajska zima.

Spor med Indijci in Kitajci ima svoj izvor v dejstvu, da Peking ne priznava meje, ki so jo med obema državama zadržali še v letih, ko so v Indiji gospodovali Angleži. Doslej so Indijci zagovarjali, kot znano nevtralistično politiko enake oddaljenosti od komunističnega in demokratičnega bloka. Istočasno pa je znano, da so v Moskvi sklenili, da bodo pomagali Kitajcem z vojaškim materialom. V tem trenutku lahko napovemo, da bodo tako Američani kot Angleži povečali vojaške dobave Indiji, kar pa, če ne bo prišlo do vojne s Pekingom, bo prisililo Delhijske politike, da bodo spremenili tudi svojo zunanjo politiko, vsaj v zvezi z azijskim komunizmom.

V Pekingu so pred kratkim sporočili, da so pripravili na pogajanje z Indijci, toda Nehru zahteva, da se Kitajci najprej umaknejo z indijskega ozemlja in šele nato se bo z njimi pričel pogajati. Tudi Rdeči Kitajci so pripravljani na razgovore, vendar pa se zaenkrat ne nameravajo umakniti z ozemlja, ki so si jih v zadnjih dneh podrgli.

Samo Slovenec brani Slovenca

Skupna slovenska lista je naša, domača lista!

Kaj so pisali o prepovedi slovenskega napisa

Ker naši čitatelji zelo verjetno niso brali raznih člankov, ki so bili objavljeni po raznovrstnih časopisih, smo zbrali vse one odlomke, ki govorijo o prepovedi slovenskega napisa v znaku Skupne slovenske liste. Pozdraviti je treba pisanje vseh onih listov, ki so objektivno prikazali željo predstavnikov Skupne slovenske liste, da si zagotovijo pravice, ki jih priznava italijanska ustava in londonski sporazum.

Za večjo preglednost si bomo ogledali pisanje različnih časopisov. Pričnimo prikazovanje s pregledom člankov, ki jih je ob tej priliki objavil »Primorski dnevnik«.

PRIMORSKI DNEVNIK

V soboto 13. t.m. je na tržaški strani »Primorski dnevnik« priobčil članek s štirikolonskim naslovom »Protiustavna zavrnitev znaka SSL zaradi napisa v slovenski in strešici«. V podnaslovu pa pravi »Protest Sveta Skupne slovenske liste - Protestni brzojavki predsedniku republike in predsedniku vlade - Jalov izgovor neuradni jezik: zakaj pa »Libertas« v znaku Krščanske demokracije?« Besedilo članka je naslednje:

Včeraj je predsednik tržaškega sodišča dr. Renzi sporočil predstavnikom »Skupne slovenske liste«, da niso sprejeli njihovega znaka, ker je na njem slovenski napis, kar naj ne bi bilo v skladu s obstoječimi zakoni. Istočasno je predsednik tržaškega sodišča tudi omenil upravnice strešice pri slovenskih imenih in priimkih predlagateljev in kandidatov omenjenih listov. V vseh dokumentih, potrebnih za predložitev liste, so namreč označili imena in priimke, kot so napisani v vseh njih izkaznicah prizadetih in torej v številnih primerih v slovenski obliki. Mehanoografski urad tržaške občine, ki izdaja volilna potrdila, pa ne navaja pri imenih in priimkih strešice.

V bistvu gre torej za grob diskriminacijski postopek, ki ga uveljavljajo s prozorno nerazumni razlogi, češ da slovensčina ni uradni jezik in torej ne more biti slovenskega napisa na neki kandidaturi listi. Tudi latinsčina ni uradni jezik italijanske države, vendar pa je že dolgo vrsto let latinski napis »Libertas« na volilnem znaku največje italijanske vladne stranke. Avstrijska manjšina v Južni Tirolski svobodno uporablja v uradni volilni naziv svoje stranke »Volkspartei in francoska manjšina »Union Valdostaine«. Zakaj torej slovenska manjšina na Tržaškem ne bi smela uporabljati slovenskega napisa?

Predlagatelji te liste so do včeraj prejeli samo telefonsko obvestilo in poziv, da se danes dopoldne zglasijo na sodišču. Zato tudi pravni položaj liste ni povsem jasen. Ni namreč znano, če je sodišče z znakom zavrnilo listo v celoti in če bo predsednik tržaškega sodišča zahteval, da morajo vsi dokumenti vložiti novič, ali bodo zahtevali samo, da spremene znak in odstranijo iz njega slovenski napis.

Naslednjega dne smo lahko brali daljši članek, ki je imel prav tako štirikolonski naslov »Volilna komisija vztraja pri svojem nezakonitem sklepu«. Podnaslov pa pravi »Predstavnik liste sta zavrnila kompromisni predlog, po katerem naj bi slovenski napis na volilnem znaku zamenjali s kraticami v slovenski in italijanski. Protestni izjavi SKGZ in PSIA.

Včeraj ob 12. uri se je sestala okrožna sedemčlanska volilna komisija, kateri predseduje predsednik sodišča dr. Renzi. Komisija je sprejela zaostojnika »Skupne slovenske liste« odv. Skrka in odv. Agneletta, katerima so že v petek telefonsko sporočili, da niso sprejeli znaka liste.

Predsednik sodišča dr. Renzi je na tem sestanku omenjenima predstavnikoma povedal, da je komisija proučila prošnjo »Skupne slovenske liste« in da ne more sprejeti predlaganega znaka, ker je na njem napisan naziv liste v slovenskem jeziku. To je utemeljeval s trditvijo, da je na Tržaškem samo italijanska uradni jezik. Nato je tudi omenil, da je potrebno vnesti popravke pri pritržitvi 4 kandidatur, ki so se podpisali s strešico, čeprav to ne izhaja iz potrdila volilnega urada. Svoja izvajanja je zaključil z zahtevo, da se spremeni znak liste in da se vnesejo popravki v zvezi s strešicami.

Predstavnik »Skupne slovenske liste« sta na te trditve odgovorila:

1. Gre za upravni akt pred upravno oblastjo in v Trstu so bili že predloženi in sprejeti akti upravnega značaja, ki so bili napisani v slovenski. Zato se ne more v tem primeru uporabiti člen 122 zakonika o civilnem postopku ali člen 137 zakonika o kazenskem postopku.

2. Italijanska ustava in italijanski zakoni dovoljujejo uporabo imen v tujem jeziku, bodisi krstnih imen, kot nazivov za podjetja, ustanove, društva, časopise, združenja itd. Tudi na tržaškem sodišču je potrjenih mnogo takih imen in nazivov. Naziv »Skupna slovenska lista« je v bistvu ime neke liste. V našem tržaškem primeru pa poleg tega londonski memorandum specifično predvideva slovensčino v uradnih aktih.

3. V Italiji in v Trstu so bile že sprejete liste z neitalijanskimi nazivi v znaku. Predlagatelja sta navedla primer KD, ki ima v napisu naziv »Libertas«, ki je latinski, ter primer »S.T. Volkspartei« in »Union Valdostaine«, ki imata obe nazivi v nemškem oziroma francoskem jeziku v volilnih znakih.

4. Vsi italijanski državljani imajo pravico do uporabe svoje materinske in torej tudi slovenske, ter zlasti pravico do uporabe lastnih imen in nazivov. Zato je

»Primorski dnevnik« je priznal, da se je slovenski in ne socialističnim listam posrečilo uveljaviti dvojezičnost - »Il Piccolo« je prvič objektivno prikazal borbo Slovencev za enakopravnost ljubljansko »Delo« je posvetilo Skupni slovenski listi uvodnik Zagrizena članka v videmskem dnevniku »Messaggero Veneto«

bila s prepovedjo uporabe slovenskega naziva narejena krivica vsem Slovincem in je ta ukrep ogrožil vso slovensko javnost.

5. Glede strešic na pritržitvi kandidatov sta predlagatelja ugotovila, da so vsa imena in vsi priimki napisani tako, kot to izhaja iz osebnih izkaznic in da je žalostno, da odgovorni volilni uradi še niso odstranili pomanjkljivosti in izdajajo ne-popolne dokumente.

Zaradi navedenih razlogov sta predlagatelja odločno vztrajala na svojem stališču in zahtevala, da komisija sprejme volilni znak tako, kot je bil predložen.

Končno sta predstavnik »Skupne slovenske liste« zaprosila komisijo, da navede zakonske predpise, na katere se je komisija oslanjala pri prepovedi. Na to svojo zahtevo nista dobila nobenega odgovora.

Sledila je obširna diskusija in izmenjava mnenj, ki je trajala skoro dve uri in med katero je bilo govora tudi o kompromisnem predlogu, da naj bi zamenjali slovenski napis s kraticami v slovenski in italijanski. Na volilnem znaku torej ne bi bil napis »Skupna slovenska lista«, temveč »S.S.L. - L.U.S.A.«

Tudi ta predlog sta predstavnik liste odbila, ker te kratice volivcem niso znane in ker načelno in pravno ne obstoja nobena razlika med slovenskim polnim imenom ali med slovenskimi kraticami nekega imena.

Praktično torej na omenjenem sestanku niso ničesar stvarnega sklenili: predstavnik »Skupne slovenske liste« so vztrajali na svojem stališču in zahtevajo vključitev polnega naziva v znak liste; predstavnik volilne komisije pa tega nočejo dovoliti.

Ob zaključku je predsednik omenil, da se bodo sestali ponovno prihodnji teden. Svet »Skupne slovenske liste« je včeraj dal naslednjo izjavo:

»Razne italijanske politične stranke so svetu že danes izrazile svojo solidarnost. Svet pričakuje odgovor od drugih strank.

Predstavnik sveta so včeraj obrazložili volilni komisiji pravne razloge, ki odstranjujejo vsak dvom glede pravice in uporabe slovenskega naziva v znaku liste.

V zvezi z izvajanjem omenjene komisije lahko svet »Skupne slovenske liste« samo ponovno poudari svoje znano stališče in pričakuje, da bo sprejet predložen znak.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza je včeraj dala naslednjo izjavo:

»Slovenska kulturno-gospodarska zveza

obsoja kršitev načel ustave in londonske spomenice, ko so oblasti prepovedale napis na volilnem znaku »Skupne slovenske liste«.

Ogorčenje vzbuja dejstvo, da oblasti prepovedujejo javno uporabo slovenskega jezika slovenskim organizacijam.

V torek smo na tržaški strani lahko brali: »Se nič dokončnega z znakom Skupne slovenske liste«. Članek nadaljuje:

Glede slovenske liste včeraj ni bilo pomembnejših novosti in se včeraj ni sestala

DR. RUDOLF MARC

je eden prvih članov Slovenske demokratske zveze in njen dolgoletni tajnik ter predsednik SDD. Izvoljen je bil za svetovavca v Občinsko podporno ustanovo

la volilna komisija. Niti ni bilo sestanka med omenjeno komisijo ter predstavnik Skupne slovenske liste in se bodo sestali šele danes ob 12. uri. Neuradno pa se čuje govorice, da čaka volilna komisija na odgovor predstavnikov omenjene liste.

Stiri politične skupine, ki sodelujejo pri Skupni slovenski listi, so v nedeljo poslale predsedniku republike Segniju pismo, v katerem se obžalovanjem ugotavljajo, da so prisiljeni ob tem svečanem obisku opozoriti predsednika republike, da je volilna komisija zavrnila znak slovenske liste, ker je v njem slovenski napis. Ta ukrep je povzročil negotovanje slovenskega prebivalstva, zato so podpisniki prosili pred-

sednika republike za intervencijo, da bodo spoštovani zakoni republike in mednarodni sporazumi.

V sredo 17. oktobra so objavili naslednje z naslovom: »Danes odločitev glede znaka Skupne slovenske liste«.

Se vedno je nerešeno vprašanje znaka »Skupne slovenske liste«. Včeraj so se predstavniki te liste sestali s člani okrožne volilne komisije ter se zadržali na daljšem razgovoru. Predstavniki so zahtevali obrazložitev sklepa komisije, ki je zavrnila znak in pravno utemeljitev trditve, da se ne sme na znaku uporabljati slovenski naziv. Člen 33 volilnega zakona namreč zelo točno določa samo tri primere, ko se neki volilni znak lahko zavrne (če je enak ali podoben drugemu znaku oziroma, če vsebuje religiozni napis). Prejeli so kaj čuden odgovor, češ da se samo po sebi razume, da je samo italijanska uradni jezik. Očitno gre za novo pravno kategorijo, ko se nekaj samo po sebi razume, ki zveni dokaj neresno, ki pa v tem konkretnem primeru predstavlja grobo kršitev osnovnih človeških pravic vsega prebivalstva. Istočasno je volilna komisija ponovno zahtevala od predstavnikov liste, da znak izpremenijo, oziroma da predložijo drugi znak, v kolikor pa tega ne bi naredili, bodo listo v celoti razveljavili. Dokončno bo to vprašanje urejeno danes.

Naslednji dan, to se pravi v četrtek 18. oktobra smo brali trikolonski naslov »Volilna komisija je izsilila dvojezični napis na znaku SSL«. Članek pravi:

Predstavnik Sveta »Skupne slovenske liste« so včeraj dopoldne predložili okrožni volilni komisiji nov volilni znak, ki se od starega razlikuje v toliko, da je napis dvojezičen. Okoli risbe: »lipova vejica in hebebarda« je torej napis: »Skupna slovenska lista - Lista unitaria slovena«. Okrožna volilna komisija je že včeraj popoldne sporočila, da je znak sprejela in bo torej tudi ta volilna formacija normalno nastopila na volitvah.

S tem pa seveda ni bil preklican protustaven ukrep volilne komisije, ki je odklonila znak samo s slovenskim napisom in ostaja dejstvo, da je bila slovenska manjšina na Tržaškem še enkrat žrtev diskriminacije tako v primerjavi z demokristjansko listo, ki nosi latinski napis kot z avstrijsko in francosko manjšino v Zgornjem Podlajžu. oz. v Dolini Aosta. Čeprav velja za vse italijanske državljane katerekoli narodnosti ista ustava, za nas

pa še posebej londonski memorandum, ki nam skupno z ustavo zagotavlja vse narodnostne pravice.

IL PICCOLO

Tokrat se je zgodilo prvič, da je italijanski dnevnik »Il Piccolo« objektivno prikazoval dogodek, ne da bi jih komentiral s strupenim izrazom narodnostne mrznje, ki smo običajno vajeni.

V petek, 12. oktobra smo brali prvi informativni članek, ki je seznanil javnost s predložitvijo slovenske liste:

Ob 18.30 je bila predložena generalnemu občinskemu tajnistvu še ena kandidatura lista, ki se bo predstavila na upravnih volitvah 11. novembra. To je »Skupna slovenska lista«, ki pod etnično karakteristiko drži v sebi predstavnike štirih političnih organizacij manjšine. Lista je sestavljena iz samo 45 kandidatov, katerim načelujejo predstavniki štirih organizacij in sicer Slovenske katoliške skupnosti, Slovenske demokratske zveze, Slovenske krščansko-socialne zveze in Skupne neodpisnih Slovencev. Na prvem mestu je dr. Teofil Simčič dosedanji občinski svetovavec, njemu pa sledijo dr. Rudolf Marc, Dušan Cerne in dr. Milan Starc. »Skupna slovenska lista« je že osma lista, ki je bila predstavljena.

Naslednji dan je »Il Piccolo« objavil članek z naslovom »Odklonjen znak Skupne slovenske liste«:

Prav včeraj pa smo zabeležili nov dogodek: volilna komisija je zavrnila znak Skupne slovenske liste, ker vsebuje napis v slovenski. Resolucija političnih organizacij, ki predstavljajo »Skupno slovensko listo« ostro protestira proti ukrepu: ki »je v nasprotju z duhom republiške ustave in londonskemu sporazumu«. Nadalje pravi, da ukrep »krši osnovne pravice, ki jih uživajo vsi italijanski državljani, da lahko uporabljajo svoj materin jezik«. Nadalje resolucija prosi »za solidarnost vseh demokratskih strank, v upanju, da bo volilna komisija preklicala svojo prepoved in dovolila volilni znak z napisom »Skupna slovenska lista«. Do sedaj nam še ni znano, da bi Svet Skupne slovenske liste obvestil posredno ostale stranke o ukrepu volilne komisije.

V nedeljo 14. oktobra smo pod naslovom »Slovenske skupine zagovarjajo svoj znak« brali naslednje:

Slovenske skupine se še nadalje borijo, da bi volilna komisija odobrila znak liste, ki vsebuje napis v tem jeziku. Do tega sklepa so prišli predstavniki političnih skupin na včerajšnjem zasedanju, ki sestavljajo listo. Stevilne italijanske stranke so izrazile svojo solidarnost s Svetom Skupne slovenske liste. Predstavnik Sveta so tudi precizirali, da Slovenci pričakujejo odgovor še drugih strank v zvezi s prepovedjo znaka »Skupne slovenske liste«.

Predstavnik Sveta Skupne slovenske liste so poleg tega seznanili okrajno volilno komisijo o juridičnih argumentih, ki tako pravijo predstavnik - preprečujejo vsak dvom o pravici uporabe slovenskega znaka »Skupne slovenske liste«. Predstavnik so nadalje izjavili, da »vred argumentacije volilne komisije ne morejo skleniti nič drugega, kot potrditi svoje stališče in upanju, da bo komisija sprejela predlagani volilni znak«. Kakor znano vsebuje znak liste napis Skupna slovenska lista. Takšen napis je volilna komisija odklonila, ker ni v italijanskem jeziku.

V torek 16. oktobra je tržaški italijanski dnevnik prinesel pod naslovom »Danes se sestane komisija za slovensko listo« tudi naslednje:

»V včerajšnjem dnevu ni prišlo do nadaljnjega razčiščenja. Predstavnik Skupne slovenske liste so predložili volilni komisiji nadaljno argumentacijo, ki pojasnjuje argumente, ki so jih že pred dnevi predložili. Odklonjeni znak vsebuje lipovo vejico s hebebarbo in napis v slovenski in italijanski. »Skupna slovenska lista«.

Naslednji dan smo brali naslednjo odlomek s podnaslovom »Odklonjena razprava o slovenski listi«:

»Tudi včeraj ni bil napravljen noben korak naprej v zadevi prepovedi znaka Skupne slovenske liste, ki ga je okrajna volilna komisija zavrnila. Možna sprememba znaka bodo predstavniki liste lahko predložili do petka ob 9. zjutraj.

Končno je »Il Piccolo« objavil v četrtek naslednji z večkolonskim naslovom »Dvojezični napis za slovensko listo«:

Včeraj so končno rešili vprašanje znaka Skupne slovenske liste, ki ga je okrajna volilna komisija zavrnila, ker je vseboval napis v slovenskem jeziku. Volilna komisija je sprejela novi znak, ki vsebuje dvojezični napis liste.

DELO

Tudi glavni slovenski dnevnik, ljubljansko »Delo«, ni mogel preko dogodka, ki je razburil tržaško javno mnenje. V četrtek 18. oktobra smo lahko brali uvodnik z naslovom »Obveljala lista v obeh jezikih«, ki ga je napisal tržaški dopisnik T. P. Uvodnik se glasi:

Sedemčlanska volilna komisija, ki jo vodi predsednik tržaškega sodišča dr. Renzi, je opoldne v zadnjem možnem roku sprejela kompromisno rešitev, v bistvu pa nov volilni znak štirih slovenskih političnih strank, ki vsebuje lipovo vejico in hebebarbo - znak Trsta - obkrožen s podpisom »Skupna slovenska lista« v italijanski in slovenski.

Prvotno predlagani znak je vseboval samo napis v slovenski. Pretetki petek je predsednik omenjene volilne komisije po telefonu sporočil predstavnikom Skup-

(Nadaljevanje na 4. str.)

Kandidati Skupne slovenske liste

1 dr. Simčič Teofil
ODVETNIK TRST

2 dr. Marc Rudolf
PROFESOR SVETI IVAN

3 Černe Dušan
UREDNIK TRST

4 dr. Starc Milan
ZDRAVNIK OPCINE

SVETI KRIŽ

5 KOŠUTA Viktor, kmetovav.

6 SEDMAK Marij, fotograf

7 TENCE Kristjan, kamnosek

8 VERGINELLA Albin, mizar

PROSEK

9 KALC Alojzij, mizar

KONTOVEL

10 ŠTOKA Jernej, upokojenec

11 ŠTOKA Ljubo, uradnik

OPČINE

12 BANDELJ Serdij, uradnik

13 REPINC Srečko, trgovec

14 Ing. SOSIČ Milan, inženir

15 SOSIČ Zoran, kmetovavec

GROPADA

16 GRGIČ Friderik, zidar

17 MUŽINA Emil, kmetovavec

BAZOVICA

18 KRIŽMANČIČ Vincenc, kmetovavec

19 MARC Marija, gospodinja

LONJER

20 ŠKRINJAR Stanko, učitelj

KATINARA

21 LAVRENCIČ Just, delavec

22 NADLIŠEK Marčel, trgovec

ŠKEDENJ

23 SANCIN Josipina, gospod.

SVETI JAKOB

24 BAJC Marijan, visokošolec

25 VALENCIČ Livij, uradnik

ROCOL

26 GERDOL Jožko, uradnik

SVETI IVAN

27 BAK Anton, trgovec

28 DOLHAR Rafko, visokošolec

29 KOKOROVEC Ivo, slaščičar

30 MIROŠIČ por. KOCIJANČIČ

Josipina, gospodinja

31 MLJAČ Franc, visokošolec

ŠKORKLJA

32 RUDOLF Saša, visokošolec

33 STARC Andrej, upokojenec

GRETA

34 SELJ Adrijana, uradnica

ROJAN

35 Dr. MAMOLO Humbert, profesor

BARKOVLJE

36 ŠPANGER por. PERTOT

Josipina, gospodinja

TRST - SREDIŠČE

37 Dr. BITEŽNIK Mitja, prav.

38 ČERNIGOJ Josip, slaščičar

39 FERLUGA Pavel, uradnik

40 KOLLWITZ Salvatore, tiskar

41 KOPITAR por. OFICIJA

Stana, gospodinja

42 MOČNIK Silvo, uradnik

43 PODGORNİK Leopold, krojač

44 TOMAŽIČ Stanko, uslužbe.

45 ZIDAR vd. AGNELETTO

Ivana, gospodinja

Vesti iz Podgore

Dela za obnovo naše »pašerele« nagle napredujejo. Kdor je šel te dni skozi Podgore, je lahko opazil sredi Soče dva mogočna stebra. Na teh bo slonel novi del mostu. Če bo vreme dopustilo, bo most popravljen še pred koncem tega leta. To je vsekakor razveseljevalo in mi Podgorci že nekako računamo, kdaj bomo spet mogli v mesto po krajšnici.

Kar se pa drugega tiče, moramo reči, da je v zadnjih časih občinska uprava začela malo bolj skrbeti za našo vas. Tako je na primer odredila, da se očistijo občestni jarki, na katere se ni že več let nihče spomnil, in pred dnevi so uredili tudi del pločnika pred pokopališčem.

Vse to je na mestu, a radi bi pripomnili, da bi bilo treba poskrbeti za vse pločnike in še posebno na tiste, po katerih se je razraslo robidovje ali kaj podobnega, da so skoraj neuporabni. Pa tudi na druge naše potrebe bi ne smel pozabiti občinski odbor. Pametno bi namreč bilo, da bi upšteval predloge treh slovenskih svetovavcev. Kakor smo zvedeli, so ti že pripravili seznam del, ki bi jih bilo treba čimprej izvršiti v naši vasi.

Poleg tega so na vrsti tudi žalostne vesti. V petek 19. oktobra zvečer se je skoraj pred lastnim domom smrtno ponestrel 27-letni delavec Julijan Devetak z Vrha, a stanujoč z družino v Podgori, v ponedeljek 22. oktobra pa je po daljšem bolehanju umrla v 73. letu starosti gospa Marija Peršolja. Vsem prizadetim naše sožalje.

V petek 2. novembra 1962 ob 20,30 bo v Katoliškem domu kulturni večer

NA TISTO TIHO DOMOVANJE...

ki ga je pripravil prof. Slavko Bratina ob sodelovanju članov Akademskoga kluba v Gorici.

Naslednjega dne, v soboto 3. novembra ob 20. uri, bo isti kulturni večer v Steverjanu.

Še o naših šolah

V prejšnji številki smo seznanili naše čitatelje s stanjem na naših štirih srednjih šolah, sedaj pa bomo pogledali, koliko otrok se je vpisalo na osnovne šole.

Na šolah, ki spadajo pod gorško diokletno okrožje, je stanje sledeče: v ulici Croce 44 otrok, v ulici Randaccio 14, v Standrežu 41, v Podgori 20, v Pevni 29, v St. Mavru 10, v Steverjanu 30, na Valerislu 26, v Jazbinah 4, na Plešivem 2, v Skrljevem 6. Skupno 226 otrok.

Stanje na posameznih šolah doberdobskega diokletnega okrožja pa je sledeče: v Dobrodo 43 otrok, v Jamljah 16, v Dolu 16, v Sovodnjah 43, v Rupci 34, v Gabrju 5, na Vrhu 13. Skupno 170 otrok.

Iz teh podatkov je razvidno, da obisku je letos naše osnovne šole na Gorškem 396 otrok. Če primerjamo to število z lanskim, ugotovimo, da imamo letos 35 učenčev manj.

Da ho slika o našem šolstvu popolna, bomo prihodnjič poročali, kako je kaj z našimi najmlajšimi v otroških vrst

John Steinbeck - nobelov nagrajenec

Svedska akademija umetnosti je podelila nobelovo nagrado za literaturo amerškemu pisatelju Johnu Steinbecku, ki je tako šesti ameriški romanopisec, ki je bil odlikovan s tako visokim priznanjem. Pred njim so prejeli zlato medaljo švedske akademije Sinclair Lewis leta 1930, O'Neill leta 1936, Pearl Buck leta 1938, William Faulkner leta 1949 in Ernest Hemingway leta 1954.

Toda ali lahko naveden človek, ki je od časa do časa zasleduje književnost kritizira in komentira podelitev najvišje svetovne nagrade temu ali onemu romani pisca? Zelo verjetno bi moral na to vprašanje odgovoriti negativno. Dovoljeno pa nam je pogledati si in razumeti razloge in vzroke, zaradi katerih je pisatelj prejel nagrado. V primeru Johna Steinbecka so člani švedske akademije hoteli brez dvoma poudariti veliko popularnost pisatelja in pomembnost njegovega knjižnega dela, v katerih prikazuje človeška in socialna vprašanja. Pri tem ne smemo pozabiti, da je v večini primerov nagrada pripadala prav onim književnikom, ki so v svojih delih interpretirali življenje in navade ter momente iz bližnje preteklosti, ki je še mnogim dobro v spominu. Steinbeck pa ni prikazal samo na svojski način Ameriko iz desetletja 1930/40, pač pa je znal v svojih knjigah naslikati resnico, ki je večkrat groba in trda.

John Steinbeck se je rodil 27. februarja leta 1902 v Salinas v zvezni državi Kalifornija. Podobno kot večina ostalih ameriških pisateljev se je moral v svoji mladosti zanimati za razne poklice, da se je lahko preživljal. Nekaj časa se je udinjal kot ribič, nato je bil delavec, potem zopet mizarjski vajenec, končno pa mu je uspelo, da je postal časninar. Njegova karjera ni bila nagla in bliskovita, kajti resnično ljubo povedano, se Steinbeck ni nikdar zanimal, da bi se povzdignil na lestevici. Kot mnogi ameriški pisatelji mu je književnost predstavljala praktičen poklic, pri katerem je skušal doseči konkretne rezultate. Zaradi tega bi bilo nespametno obrniti se nanj in ga vprašati po njegovi estetiki zasnovi ali ga zaprositi za formulo, po kateri bi interpretiral njegova dela. Steinbeck je bil namreč mnenja, da je prva pisateljeva naloga v tem, da prikaže na kosu papirja realen konflikt, na katerega naletimo v vsakdanjem življenju. Njegova slava in popularnost se je pričela relativno zelo pozno. Po vrsti mladostnih del kot na primer »Nepoznanemu bogu«, ki niso imela večjega uspeha, je Steinbeck pridobil s slovitno zgodbo »Pian de la Tortilla«, ki je izšla leta 1935. Od tedaj dalje se je pričela najplodovitejša, kakor tudi umetniško najbogatejša doba letošnjega nobelovega nagrajence. Leta kasneje je izšla knjiga »Bitka«, leta 1937 »Ljudje in miši«, dve leti kasneje pa slovitá epopeja »Nemira«. Tedaj se je začela druga svetovna vojna, kar predstavlja za Steinbecka pravo prelomnico. Slava mladega pisatelja je zatonila, končala se je ona zvrst literature, ki je v veliki meri pripomogla, da smo v Evropi razumeli ameriško modo.

Mnogo bolje od morda slavnějšíh romanopiscev Hemingwaya in Faulknerja je Steinbeck prikazal boječim evropskim čitateljem novo knjižno zvrst, ki je bila tako spontana, da se je pričel pravi naval na knjižnice in založbe, kjer so njegova dela tiskali. Steinbeck je dokazal predvsem v »Pian de la Tortilla« in »Ljudje in miši« življenjska uprašanja za dru-

gega zornega kota. V njem ni bilo čutiti povezanosti na pretekla književna ustvarjanja, vse je bilo novo, spontano. Dokler je pisatelj ostal zvest naravni in preprosti sliki je čitatelj bil prepričan, da lahko sprajše kot spovenik ljudi, ne da bi se vezal na tradicionalne sheme in prepričanja. Dana je bila možnost za nove ideje, za nove besede. Toda na žalost se je njegovo mišljenje spreobrnilo, ko je napisal obsežen roman »Nemira«. V tem delu si je pisatelj zadal nalogo interpretirati in sodnika nad delovanjem svojih junakov.

Roman prikazuje življenje revne kmetiške družine Joad, ki se iz revšine mora preseliti iz Oklahome v sončno Kalifornijo. Steinbeck se tokrat ne zadovoljuje s prikazanjem dogodkov, pač pa jih komentira in presoja. Na zaključku daje celotnemu delu še moralno, da katere se tako in tako priklopi že vsak bravec sam.

Na skali naturalistične književnosti je torej nasledla ladja Steinbeckove umetnosti. To dejstvo pa nam pomaga, da laže razumemo uspeh amerikanizma v Evropi, ki je bila v dobi med obema vojnoma naveličana vseh pretiranih okrasov, rafiniranosti in pretiranih besedičnj. Evropa

je potrebovala čistega vina, ki naj bi jo dvignilo iz povprečja.

Nobelova nagrada bo vsaj za trenutke vrnila slavo temu pisatelju, katerega čas se je ustavil skupno s prvimi spopadi druge svetovne vojne. Pri tem pa smemo pozabiti na Steinbeckove velike vrline, ki jih je prikazal v interpretaciji zunanjega sveta in velikih duševnih doživetij svojih junakov, ki so pretežno ubožni ljudje, ljudje iz ceste, katerim je vsakdanja borba za kruh največji problem in nimajo časa, da bi se ukvarjali z višjimi vprašanji.

Svedska akademija je podelitev nobelove nagrade motivirala z naslednjimi besedami: »Steinbeckova dela so istočasno polna domišljije in realizma. Poleg tega pa se odlikujejo a prefinjenim humorjem. Pisateljeve simpatije so pri ubogem, zatiranem človeku. Prikazati hoče kontrast med veseljem do življenja in cinizem pohle, pu po denarju. Toda pri njem najdemo tudi pravi ameriški značaj, ki se kaže v ljubezni do narave, v prikazovanju zemlje, na kateri je delal, v slikanju neskončnih obal in sinjega neba. Vse pa daje moč Steinbeckovi ustvarjalni sili, da lahko odkriva notranji in zunanji svet človeka.

Dva nova filma francoskega režiserja Truffauta

Verjetno že v novi filmski sezoni bomo lahko tudi pri nas gledali dve novi filmski stvaritvi francoskega režiserja Francoisa Truffauta. Toda še preden spremo vorimo o filmih »Streljajte na pianista« in »Jules in Jim«, si bomo od bližje ogledali tega pomembnega režiserja, katerega so še pred leti imenovali »prekleti umetnik«. Toda oznaka je dandanes že prešla iz mode, ker ne ponazarja več onega antikofornističnega ustvarjanja, ki je bil tipičen za filmsko proizvodnjo še pred nekaj desetletji.

Truffaut spada danes v ono vrsto režiserjev, ki ne izdelujejo filma na tekmočem traku, marveč se zadovoljuje z nekaj dobrih, v vsakem pogledu novih posnetkov na leto. Marsikateri filmski kritik ga upravičeno uvršča med romantike. Morda bi bilo bolje reči, da je Truffaut ironični romantik, vsekakor pa se mu oznaka zasranjenega romantika na moč prilaga. Kdor zasleduje filmsko kroniko, bo lahko potrdil, da se je okrog tega režiserja že začel ustvarjati nekak legendarni okvir. Pred nekaj leti so ga odstranili iz razsodišč filmskega festivala v Cannesu. Truffaut je ob tej priliki napisal vrsto udarnih člankov za revijo »Arts«, v katerih je ostro grajal vodstvo festivala in mu očital nerazumevanje modernega ustvarjanja. Že naslednje leto se je režiser zmagoslavo vrnil na festival, tokrat ne več kot časninar, pač pa kot avtor filma »Stiristo strel«. Film sicer ni prejel prve nagrade, toda Truffaut je bil nagrajen za najboljšo režijo.

Istega leta so bila nagrajena in navdušeno sprejeta tudi druga dela »novega vala«. Prvo nagrado je odnesel, kot znano, »Cerni Orfej«, izven konkurence pa je nastopil film »Hirošima, moja ljubezen«, delo režiserja Resnaisa. Vsa komur, ki si je ogledal film »Stiristo strel«, je bilo jasno, da je v njem Truffaut prikazal same-

ga sebe, čeprav se je tu pa tan resnična zgodba pomešala s fantazijo. Zgodba dekca, ki je preživel težko mladost v poboljševalnici in ki poleg sovraštva čuti v svojem srcu eno samo ljubezen: film, s je občinstvu priljubljen in Truffaut je ostal edini resnični zmagovavec festivala.

Film »Streljajte na pianista« je svojevrstna antologija režiserjeve ljubezni do umetnosti, ki jo tako rad slika s tematičnimi in ironičnimi barvami. Zgodba govori o velikem, slavnem pianistu, ki začne po ženinemu samomoru umetniško propadati, tako da je prisiljen nastopati v podežel-

V slogi je moč!

Zato podprimo Skupno slov. listo

skih krčmah in beznicah, kjer preprosti ljudje ne morejo pravilno razumeti njegove umetnosti. Glavno vlogo igra Charles Aznavour, ki predstavlja nekakega Saroyana pri klavirju. Okrog glavnega junaka se vrstijo številni Armenci, njegovi sorojaki, ki dajejo njegovemu življenju novega zagona. Kljub umetnosti pa je pianist v svoji notranjosti slabši. Uroda ga vodi, da se zaljubi v nepomembne ženske, natakariče, sobarice in služkinje, ki mu ne morejo pomagati. Ko ga gleda-

mo na platnu v najintimnejših čustvih do preprostih deklet, se nekako nehoti spomnimo na Kafko in na njegove sočarice iz knjige »Amerika«. Ko pa spoznamo njegovo veliko žalost, duševno otoplost in ironijo, se nam nehoti pred očmi prikaže Chaplin iz let njegovega najboljšega udejstvovanja.

Pianist se v določenih trenutkih skoraj veseli svojega vdovstva, čeprav se dobro zaveda, da ni bil po ženini smrti nikoli srečen in da tudi v bodočnosti ne bo več. Režiserju Truffautu se je posrečilo združiti v tem modernem bohemu težave in blodnje današnjega časa. S prefinjenim okusom prikazuje to, kar mu najbolj leži na srcu in odvrača od sebe vsa pravila konformističnega ustvarjanja.

Se globlje v tem smislu pa gre v svojem drugem filmu »Jules in Jim«. Film so najprej vrteli v neki zasebni dvorani za povablence v Spoleto in je doživel velikanski uspeh. »Jules in Jim« spada med one filme, ki obravnavajo problem zakonskega trikotnika. Toda Truffaut se ni ustavil samo pri analizi tega vprašanja. Njegovo prikazovanje je globlja raziskava duševnosti glavnih junakov, vendar pa se pri reševanju problema drži miselnosti malomeščanske družbe. Zgodba se odigrava v razdobju od leta 1912 pa do povojnih let prvega svetovnega spopada. Dva prijatelja se zaljubita v isto dekle. Pripravljen sta se odpovedati svojemu egoizmu, toda prijateljstva, ki ju je vezalo, ne moreta rešiti. Tudi ta film se konča tragično, kajti mlada kneginja Catherine se ubije z enim izmed prijateljev, ker ne more nadaljevati težavne igre.

»Jules in Jim« mnogo močneje dokazuje pravilnost trditve, da je Truffaut romantik. V tem filmu je namreč nanizal vse one malenkosti iz preteklosti, ki se nam zdijo že tako daleč in ki vendar predstavljajo pomembne dogodke.

De Gaulle je zmagal

V nedeljo so Francozi izrekli svoje mnenje o referendumu, ki ga je zahteval general De Gaulle v zvezi z ustavnim vprašanjem, po katerem bodo odslej volili predsednika republike z direktnimi volitvami. Vsekakor je imelo na volivce precejšnjo težo De Gaillovo pojasnilo, da se bo v primeru, da bi se proti referendumu izrekla tretjina prebivalstva, odpovedal predsedništvu in umaknil v za sebnost življenje.

Rezultati jasno kažejo, da francoski general ni dosegel zaželjene zmage. Pozitivno je odgovorilo 62% volivcev. Vendar pa je bila udeležba skromna, saj 23,73% Francozev ni volilo. Če torej izračunamo odstotek volilnih upravičencev, ki so odgovorili z da, potem vidimo, da znaša percentualno komaj 46,05%.

Kaj bo sedaj ukrenil De Gaulle še ni znano. Če se bo držal svojih besed, tedaj bi se moral umakniti s političnega področja, vendar pa v Parizu pravijo, da takšna hipoteza ni verjetna.

Eamon De Valera

Pred dobrimi desetimi dnevi je obhajal osemdesetletnico rojstva irski predsednik in narodni heroj Eamon De Valera. Slavljence je vse svoje dolgo življenje

posvetil svojemu narodu. Rodil se je leta 1882 v New Yorku. Toda že kmalu so se starši preselili na Irsko, kjer je De Valera ostal do danes. Bilo je to v tistih letih, ko so se domačini z Irške množično izseljevali v Ameriko, da bi se izognili angleškemu zatiranju. Irski narod je bil svoj borbo za obstanek in za uveljavitev. De Valera je že zelo mlad vstopil med borce, ki so se borili za neodvisnost Irske.

Leta 1926 je ustanovil irsko narodno stranko Fianna Fail. Opustil je akademске študije, ker so ga oblasti iskale. Več časa je prebil v zaporih, kajti njegovi govori o potrebi irske neodvisnosti so navduševali množice, kar Angležem seveda ni bilo prav. Toda seme upora proti nasilju in želja po svobodi, ki jo je vztrajno zagovarjal sta se iz dneva v dan bolj zakoreninila v dušo irskega človeka. Premožnejši Irči, ki so se nastanili v Ameriki so materialno podpirali osvobodilno gibanje. Znanje pa so tudi protestne povorke, ki so jih v New Yorku uprizorili tamkajšnji Irči, da bi svetovno javnost seznanili s stanjem v domovini.

Anglija je morala leta 1928 odnehati. Irska je postala svobodna, mnogi izseljenci so se vrnili domov, De Valera pa je postal prvi ministrski predsednik. Kljub stoletnemu sovraštvu mu je uspelo vzpostaviti prijateljske odnose z Anglijo, s svojo spretno politiko pa je obdržal svoj narod izven vihrne druge svetovne vojne. Predsedstvo vlade je obdržal v svojih rokah do leta 1959, ko so ga izvolili za predsednika republike.

ENRICO MATTEI

Pri letalski nesreči je preminul predsednik ENI-ja ing. Enrico Mattei. Pokojnik, ki je visoko zaslužen za napredek italijanskega gospodarstva, posebno na področju petrolejske industrije, je v soboto popoldne odletel z reakcijskim letalom iz Sicilije proti Milanu. Iz neznanih razlogov se je letalo pred pristankom razletelo. Pri nesreči so izgubili življenje ing. Mattei, neki ameriški časninar in pilot. Pokojnika so pokopali z vsemi častmi na državne stroške v Rimu.

Pokojni ing. Enrico Mattei se je rodil v Acquafredda (Pesaro) 29. aprila 1906. Njegov oče je bil tedaj orožniški brigadir, ki je pet let pred tem aretiral zloglasnega bandita Musolina. Leta 1945 ga je Parrijeva vlada imenovala za izrednega komisarja državnega podjetja AGIP za severno Italijo z nalogo, da likvidira vso rudniško opremo podjetja. Toda tega naloga ni hotel izvršiti, temveč mu je uspelo najti leta 1946 metan v Caviagi in v Ripalti. Leta 1953 je parlament po njegovi zaslugi izglasoval zakon o ustanovitvi ENI (Ente Nazionale Idrocarburi).

Smrt Enrica Matteia je velika izguba za italijansko gospodarstvo.

† Karlo Mozetič

Pred dnevi smo v Barkovljah spremili k zadnjem počitku prijatelja Karla Mozetiča. Pokojnik je bil starešina cerkvene pevске zbor, pri katerem je deloval dolgo vrsto let. Bil je nad vse zaveden Slovenec. Kjer je bilo treba pomagati za slovensko stvar je vedno priskočil na pomoč in postrtovalno deloval.

Pokojnik je bil v Barkovljah, kakor tudi v drugih predelih tržaškega mesta dobro poznan. Posebno skrb je posvečal delovanju raznih podpornih ustanov. Znan je namreč, da je po svojih zmognostih vsako leto pomagal Slovenskemu dobrodelnemu društvu.

POD ČRTO

Dva tisoč let zgodovine v luči vesoljnih cerkvenih zborov

PETI CERKVENI ZBOR

Zgodovina petega ekumenskega koncila, ki je bil sklican v Bizancu 5. maja 553 je svojevrstna. Zbor je sklical imperator Justinijan in prvič se je zgodilo, da mu je prisostvoval sam papež. Toda papež Virgili, ki je pristal na sklicanje se zbora ni udeležil po lastni volji. Justinijan je namreč papeža prisilil in ga ves čas zasedanja proti njegovi volji zastražil v sejni dvorani. Pred začetkom zasedanja je papež Virgili skušal zbežati iz Bizanca in se je zatekel v Kalcledonijo v cerkev, kjer se je vršil prejšnji koncil. Vendar pa ga je vladar dohitel in ga prisilil, da se je udeležil zadnjih dveh zborovanj koncila. Tu so najprej obsodili nekatere nove herezije v zvezi s Kristusovo Osebo. Vendar pa je bila obsodba tako zelo stroga, da se je papežu in škofom zdelo, da je v nesoglasju z izjavami, ki so bile podane na koncilu v Kalcledoniji. Vendar je končno papež le soglašal z zaključki zborovanja, ki je na ta način postal ekumenski, vendar pa cerkvene občine v Milanu in Akvileji dolgo časa niso in niso hotele priznati vrednosti petega koncila.

S teološkega vidika je peti koncil kaj malo pomemben, vendar pa je jasno, da se je razdor med vzhodom in zahodom začel poglabljati. To pa predvsem zaradi stalnih herezij, ki so nastajale na vzhodu in pa zaradi težnje Bizanca, da bi se posvetna in cerkvena oblast združila.

NOVA HEREZIJA

V letih od 678 do 681 se je v Bizancu vršil šesti ekumenski koncil. Sklical ga je vzhodnorimski imperator Kostantin III. s pristankom papeža Agatona. Papež je poslal na šesti koncil osem poslancev. Zasedanje je trajalo od 7. novembra 680 do 16. septembra 681 v glavni dvorani imperatorjevega dvorca. Tokrat se je prvič zgodilo, da so koncilu, kljub prisotnosti Kostantina III. predsednikovali papeževi odposlanci.

Glavna točka koncila je bila obsodba nove herezije ki so jo imenovali »monotelitizem«. Po tem nauku naj bi imel Kristus le eno samo hotenje (monos telos). Bila je torej nova zvrst kristoloških herezij, ki je imela namen ponovno zamešati jasne pojme vernikom o dvojni Kristusovi podobi in torej istočasno o dvojnem Kristusovem hotenju.

Herezijo so na šestem koncilu odločno obsodili, vendar pa so prej poslušali predstavnik »monotelitizma« struje patriarha Makarija iz Antihiije. Na zadnji seji so ob prisotnosti imperatorja, ki si je prevzel na svoja ramena stroške za sklicanje in gostoljubje vseh 174 škofov, izdali poročilo v soglasju s prejšnjimi koncili in torej jasno prikazali dvojno Kristusovo hotenje. Pravovernost rimske Cerkve je

bila še enkrat rešena. Rim je izvojeval svojo bitko proti teološkim sefizmom, ki so jih zagovarjali vzhodni filozofi. Zagotovljena pa je bila še za nadaljni dve stoletji skupna vez Cerkve.

ISLAM GROZI

Medtem ko so se na vzhodu še nadalje pripravili o dogmah, ki so jih sprejeli na prejšnjih concilih, so se na zahodu ustanovile nove države predvsem barbarske, ki so bile v stalnem nasprotju s krščanskimi. Toda to je bil komaj začetek. V osmem stoletju krščanskega štetja je nastopil Islam. Kot vihar je prišla nova vera in pod sabljami Mohamedovih pripadnikov je padla najprej Mala Azija, nato Sirija, Egipt in severna Afrika. Le z veliko težavo se je Leonu III. posrečilo, da je zaustavil njihov pohod pri samih vratih Bizanca. Toda prav ta veliki vladar, ki je izkazal toliko srčnost v vojski proti Arabcem, je zapadel občudovanim točkam vere svojih nasprotnikov. Z dekretom je namreč leta 730 prepovedal kult ikon. Začel se je prvi lov na ikone, uničevanje umetniških vrednot. Papež Gregor II. je protestiral proti nezasišanemu ukrepu, vendar pa se je uničevanje nadaljevalo še skoraj pol stoletja. Boj proti častitem ikon se je zaključil šele s smrtjo imperatorja Konstantina V. leta 780. Tedaj je zavladala namreč vladarica Irena, ki je bila navdahnjena s čisto vero.

Medtem pa je papež Hadrijan I sklical sedmi ekumenski koncil v Niceji, ker je od tu izvirala vera četov. Koncil se je pričel jeseni leta 787 in na osmih zasedanjih so točno določili kult ikon. Slike in kipi le pomagajo verniku, da se v zatopljenosti povzpe do Boga in svetnikov, pred katerimi podobami kleče moli. Castiti slik je torej dovoljeno le v kolikor se ne obojujejo ikone kot take, pač pa Bog in svetniki, ki so upodobljeni. Pri tem pa ne smemo zamenjati čaščenja z oboževanjem, kajti oboževanje smo dolžni samo Bogu. Nad 300 škofov in nekaj papeževih poslancev so odobrili in podpisali določitve sedmega koncila.

Vendar pa so na žalost prišli zapiski VII koncila, ki so bili sestavljeni v grščini, v Rim v slabem latinskem prevodu. Jasna razlika med čaščenjem in oboževanjem slik, ki so jo sprejeli na koncilu v Niceji se je v latinskem prevodu nekako zamešala in izgubila. Karel Veliki pa je v tem dobil razlog, da je postal prvi zagovornik prave vere, ki vso jo vzhodne cerkve hotele izmaličiti. Zato je sklical leta 794 v Frankfurtu nov koncil, na katerem so obsodili Ničjski ekumenski koncil. Toda papež Hadrijan I. je z vso odločnostjo zavrnil pretenzije Karla Velikega in potrdil sklepe ničjskega koncila. Predvsem pa je zavrnil željo frankovskega kralja, ki je želel, da bi izključil iz Cerkve bizantinskega imperatorja.

OBSODBA FOCLJA

Osmi ekumenski koncil se je pričel v vzhodu vedno večjega trenja med Rimom in Bizancem in nujno torej začel razcepjanje med vzhodom in zapadom. Na božični predvečer leta 800 je papež Leon III. okronal francoskega kralja Karla Velikega za imperatorja zahodnorimskega svetlega imperija. V Bizancu so kronanje smatrali za izdajavstvo papeža do vzhodnega rimskega cesarstva. Politična ljubosumnost je postala odločujoči element tudi v religioznih problemih. V takih okoliščinah se je pričel spor med papežem, ki se je zavedal svoje prioritete v Cerkvi in slavohlepni patriarhom.

Papež Nikolaj I. ni hotel priznati Focija za konstantinopolskega patriarha, ker se je Focij polastil mesta s tem, da je prisilil svojega prednika Ignacija, da se je mestu odpovedal. Cim je Focij zvedel, da se Rim upira njegovemu imenovanju je sklical koncil v Bizancu. Tu je za vzrok povzel uvod v »vero« latinske Cerkve, ki pravi Filioque - in je torej treba postaviti novi vrstni red. Zaradi tega je izobčil iz Cerkve papeža Nikolaja I. Nastala je prva razpoka. Nekaj tednov po koncilu so umorili imperatorja Mihaila II, ki je dajal potuho Fociju. Pokojniku je sledil sin Bazilij I, ki je takoj zaprosil novega papeža Hadrijana II. naj sodeluje pri sklicanju ekumenskega koncila z namenom, da bi ponovno združili Cerkev.

Zborovanje je bilo sklicano v Carigradu in se je vlekle od 5. oktobra 869 do 28. februarja 870, ko se je delegatom in škofom končno le posrečilo obdržati vsaj začasno povezavo v Cerkvi. Obsodili so Focija in ga izobčili iz Cerkve. Toda v Bizancu so se mnogi že naužili strupa do Rima in deset let kasneje je bil Focij rehabilitiran, razmere z Rimom pa ponovno pretrgane. Vendar pa je bilo treba počakati še dobrih šestdeset let predno je prišlo do končnega zloma.

REFORMISTIČNO DELO

Več kot dve sto let je moralo preteči od zadnjega nesrečnega ekumenskega koncila na vzhodu preden so se cerkveni očetje ponovno zbrali. Okoli leta tisoč se je zapadna Cerkve morala boriti proti mnogim težavam. Arabci so vdrali na italijansko obrežje, v Rimu samem pa so se principi borili med seboj za prvenstvo, vzvišenost duhovnega poklica je propadala. Cista vera je ostala le v navadnih vernikih in po samostanih. Ko so za papeža izvolili Gregorja VII. se je pričela reforma v Cerkvi. Toda veliki papež, ki si je zadal nalogo, da preobrazi cerkveni ustroj si še ni upal sklicati ekumenskega koncila. To se je posrečilo njegovemu nasledniku Kalistu II, ki je leta 1123 zbral v lateranski palači nad 300 škofov in 600 prelatov in samostanskih ključarjev. Deveti koncil se je predvsem zanimal za disciplinska vprašanja in je uresničil zamisli o reformi, ki jo je izdelal Gregor VII. Poleg tega pa se so zborovavci pogovarjali o križarskih vojnah in so potrdili božje premirje, ki ga je izklical Clermont Ferdinand in zaukazal kristjanskim princem naj pozabijo na medsebojna nesoglasja. Vse svoje sile pa bi morali principi v tem času posvetiti namenu osvoboditve božjega groba, ki je bil v saracenskih rokah.

PRVI PROTIPAPEŽ

Kalistu II. je nasledil Honorij II, ki pa je vladal premalo časa, da bi se lahko posvetil reformističnemu delu. Po njegovi smrti je šestnajst francoskih kardinalov izvolilo za papeža Inocenca II. Kmalu nato pa je dvajset kardinalov izvolilo drugega rareža, ki si je nadel ime Anaklet II. Anaklet II. se je zaprl v vaticanske palače in do svoje smrti ni hotel dovoliti delovanja pravega papežu Inocencu II. ki je imel med svojimi prijatelji največje tedanje svete moke kot na primer sv. Bernarda. Prav sv. Bernard je prepričal Inocenca II. da je sklical deseti ekumenski koncil. Tedanje kronike pravijo, da se ga je udeležilo nad 1000 škofov in odposlancev. Koncil je imel pretežno disciplinsko karakteristiko. Delegati so namreč debatirali o podeljevanju zakramentov in še posebej o poroki.

(Nadaljevanje prihodnjije)

PODROBNI PROGRAM SSL

V zadnjih številkah »Demokracije« smo priobčili program, s katerim se je predstavljal slovenskim volivcem Skupna slovenska lista. Tedaj smo dejali, da bomo objavili tudi podroben program, katerega uresničitev zahtevamo v korist občanov, ki prebivajo v raznih predelih tržaške občine.

Zdravo gospodarstvo je temelj našega neodvisnega narodnega življenja. Skupna slovenska lista si bo prizadevala za vsestransko povečanje dohodkov naših delavcev, kmetov in podjetnikov. Nova občinska uprava mora več storiti za naše ljudi na tem področju, pa naj gre za delavce, kmeta, obrtnika, trgovca ali podjetnika. Občina mora voditi takšno gospodarsko in davčno politiko, da jim bo odprla razmah, ne pa jih dušila. Delavec in kmet sta stebra naše narodnostne skupnosti. Za to mora občinska uprava v svojem delokrogu, pa tudi s posredovanjem pri državnih oblasteh storiti vse za zaščito socialnih in gospodarskih koristi našega delavstva. Posebna skrb se mora posvečati mladim delavcem in jim omogočiti poklicno strokovno izobrazbo in specializacijo v njihovem materinem jeziku. Skupna slovenska lista se bo zavzemala za socialno-sindikalno zaščito slovenskih hišnih pomočnikov, zlasti za njihovo starostno oskrbo. Dalje skrbi Skupna slovenska lista v svojem programu za slovenskega kmeta, ki je čuvár naše zemlje in neusahljiv vir našega življenja. Za vsako ceno se bo trudila, da bosta občina in javna oblast omogočili našemu kmetu takšno življenje, da mu ne bo treba bežati z rodne grunde. Ze zdaj dviga in bo dvigala svoj glas za naglo pomoč našemu podeželju, ki je bilo zlasti letos hudo prizadeto od suše in toče.

Toda preglejmo si na kratko, kaj bodo izvoljeni predstavniki Skupne slovenske liste zahtevali za razne okoliške kraje.

SVETI KRIZ

Sezidati je treba novo osnovno šolo in otroški vrtec. Dokler pa ne bo postavljena nova šola, je treba popraviti starejšo zgradbo in napeljati vanjo telefon. Zidati je treba stanovanjske hiše za domačine in ne samo za priseljence. Občutiti je veliko pomanjkanje občinskega rektorija za otroke, mladini pa je treba postaviti športno igrišče. Za avtobusno postajo je treba postaviti čakalnice tako v sv. Križu kot v Trstu, da se bodo potniki lahko zatekli vanjo ob burji, mrazu in dežju. Okrepiti je treba cestno razsvetljavo, tlakovati nekatere poti. Zupnišče je treba popraviti in istočasno preurediti tudi župniško dvorano in zvonik. Slaba je tudi kanalizacija pri pokopališču, da bo imelo javno stranišče primeren odtok.

PROSEK — KONTÓVEL

Tudi tu je treba graditi hiše za domačine in ne samo za begunce. Nadalje se čuti potrebo po avtobusni čakalnici v obeh vaseh. Električna razsvetljava je zelo pomanjkljiva in jo je treba izboljšati in razširiti, tako da se ne bo več dogajalo, da se otroci boje hoditi v večernih urah po temnih ulicah. Izboljšati je treba vasko pot, izdati dovoljenje za lekarno, zgraditi javno kopališče in pralnico. Nadalje je treba dati podporo za župniško dvorano na Proseku.

OPCINE

Predvsem je nujno potrebno popraviti vasko cesto, napeljati in obnoviti razsvetljavo. Tudi tu je treba zidati ljudska stanovanja za domačine. Občina ali pristojne oblasti morajo plačati odškodnino kmetom za razlašeno zemljo, kakor tudi izplačati odškodnino za vojno škodo. Zahtevamo, da se postavijo dvojezični napisi. Znižati je treba tramvajске cene posebno za delavce, dijakе in uslužbence, ki morajo vsak dan v mesto.

TREBCE

Tudi tu naletimo na podobne težave, kot v drugih krajih tržaške občine. Zgraditi je treba ljudska stanovanja, izplačati škodo, ki so jo utrpeli kmetje med vojaškimi vajami, postaviti avtobusni postaji in sicer v vasi in ob novi avtomobilski cesti. Znižati je treba prevoznino za dijakе, ki se vozijo v šolo, kot za delavce, ki delajo v mestu. Popraviti je treba tudi športno igrišče.

PADRIČE

Glavni problem ostaja slaba razsvetljava, ki jo je treba izboljšati in pomožiti število v vasi nameščenih žarnic. Preprečiti je treba umetno naseljevanje, da se ne bo spremenil narodnostni in socialni značaj vasi.

GROPADA

Tudi tu je treba izboljšati razsvetljavo, asfaltirati cesto Bazovica-Gropada. Cimprej je treba izplačati škodo in določiti pogostejše avtobusne zveze, ker so dosežanje absolutno preredke.

BAZOVICA

Katranizirati je treba gornji del ceste v vasi. Nova občinska uprava mora zgraditi javno kopališče in bazen za otroke.

Nujno potrebujemo tudi pralnico in čakalnico pri avtobusni postaji.

KATINARA

Skoraj v vsakem okoliškem predelu tržaške občine je električna razsvetljava občutno prešibka, vendar pa se tako stanje zelo občuti posebno pri nas. Zgraditi je tudi treba cesto iz Lonjerja na novo, ceto v Rocol, popraviti osnovno šolo, ali bolje zgraditi novo. Treba pa je končno tudi spremeniti jakost industrijskega toka in popraviti našo cerkev.

LO NJER

Popraviti je treba verzelo, to se pravi ceto Lonjer-Bazovica, kakor tudi Lonjersko ceto, ki je v obupnem stanju in zelo nevarna za otroke, ki hodijo v šolo. Za pešce je treba postaviti pločnik. Podlonjer potrebuje novo osnovno šolo in vrtec. Zgraditi je treba čakalnice za avtobusna postajališča, postaviti javno telefonsko govornico, urediti kanalizacijo in ustanoviti lekarno za tamkajšnje področje.

SKEDENJ

Ojačati je treba razsvetljavo, urediti promet v ožjih ulicah, postaviti čakalnice na osnovni postaji avtobusa št. 29 in popraviti številne ulice, ki so v slabem stanju.

ROCOL

Zgraditi je treba čakalnice na postajališčih filobusa, zlasti na progah št. 18, 26 in 11, na progi 26 naj se podaljša nočna služba. Občutiti je pomanjkanje slovenskega otroškega vrta.

SVETI JAKOB

Moderni slovenski otroški vrtec je nujno potreben. Zgraditi je treba številna javna stanovanja, v kateri naj se presele ljudje, ki sedaj živijo po nehygieničnih stanovanjih. Preurediti pa je treba tudi poslopje slovenske osnovne šole v ulici Frausin.

SREDIŠČE MESTA

Slovenci nujno potrebujemo otroški vr-

tec v središču mesta. Številni otroci morajo sedaj hoditi v zelo oddaljene vrte ali pa sploh nikamor.

ROJAN

Preskrbeti je treba napeljavo javnega telefona v Piščance, zgraditi pokrit zelenjavni trg, zahtevamo tudi občinsko izpostavo, da ljudje ne bodo prisiljeni hoditi za vsako malenkost v mesto. Poleg tega pa je treba zgraditi čakalnice na oddaljenih postajah avtobusa 28 in filobusa št. 5.

BARKOVLJE

Zahtevamo ustanovitev slovenskega oddelka v občinskem rektoriju, popravilo ceste Lavareto in vseh onih poti, ki vodijo iz Barkovelj proti Furlanski cesti. Ustanoviti je treba tudi občinsko izpostavo.

DR. TEOFIL SIMCIC

je dolgoletni predsednik Slovenske katoliške skupnosti. Po smrti dr. Josipa Agnelletta leta 1960 je nasledil bokojnika v občinskem svetu.

Za Slovenca zakon ni zakon?

Ko je pristojna komisija prve dni oktobra, zaradi slovenskega napisa zavrnila volilni znak Skupne slovenske liste, se je pri tem opirala na zakon iz dobe fašizma. Značilno je, da ti zakoni zažive vedno takrat, ko se hoče Slovincem odreči kakšno pravico, ki nam gre po ustavi, londonskih sporazumih in listini človečanskih pravic.

To vztrajno seganje po zakonu, ko se Slovincem nekaj odreka, prav zaradi tega, ker tako določa zakon, pa je v pravem nasprotju s postopkom, ki se ga uveljavlja napram Slovincem v mnogih primerih, ko bi jim bilo treba priznati ali dati nekaj, kar jim po zakonu gre.

To niso prazne besede. Znano je kakšno križevno pot so prehodili posebni slovenski intelektualci, ki so fašistično dobo preživeli v Italiji. Mnogi niso dočakali konca vojne. Umirali so po zaporih, konfinacijah, internacijah, v posebnih bataljonih, v borbi za zrušenje nasilja. Mnogi so preminuli po vojni na posledične preostanega trpljenja. Nekateri, ki še živijo, pa nosijo večje ali manjše stalne bolezenske posledice.

Za takšne invalide - italijanske državljane - ki so utrpeli škodo na zdravju in telesu zaradi političnega ali rasnega preganjanja, je v Italiji izšel zakon, ki določa da imajo ti delni ali popolni invalidi pravico do invalidnine, kakor tudi do tega, da jim država dopolni koristno dobo njihovega starostnega zavarovanja za vsa tista leta, v katerih zaradi omejitve svobode niso mogli opravljati svojega poklica.

Na osnovi tega zakona in zadevnega kasnejšega dopnila je tudi naš prijatelj iz Trsta naredil vse potrebno, da bi mu ministristvo dopolnilo starostno zavarovanje pri INPS-u in nakazalo invalidnino zaradi neozdravljive bolezni, ki si jo je nakopal v zaporu.

Izpolnjeni polji so bile priložene vse potrebne listine in dokazi in komisija pri ministristvu je 20. marca t.l. vzela njegovo

zana sta torej bila ne samo obstoj, temveč tudi popolna krivičnost preganjanja, kateremu je bil naš prijatelj izpostavljen iz eminentno političnih razlogov. Primer je bil torej popolnoma istoveten s tistimi, kakršne predvideva zakon.

A kaj je komisija sklenila? Na to nam zgovorno odgovarjata oba posnetka, ki jih objavljamo. Na prvem sporočilu, z dne

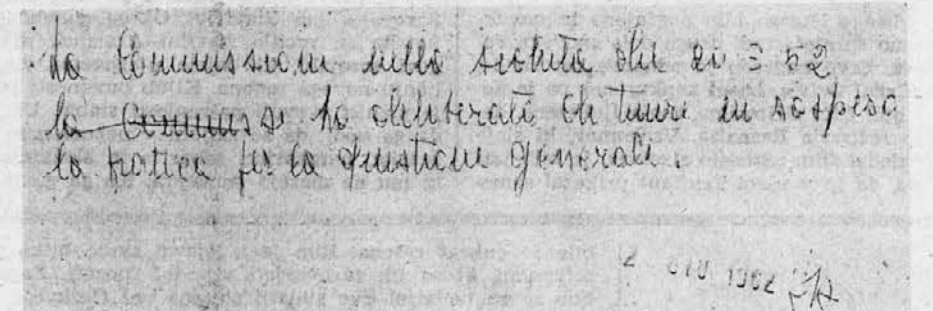
država, med drugim, tudi izdatke za invalidnine in penzije političnih preganjancev, ali so tudi ti davčni zakoni podvrženi proučevanju »splošnega vprašanja Slovencev?« Upamo, da bodo oblasti uvidele krivičnost takšnega postopanja in da bodo v bodoče poskrbele za doslednejše izvajanje ustavnega načela o enakopravnosti državljanov. Vseka-

DIREZIONE GENERALE DELLE PENSIONI DI GUERRA

ISPETTORATO GENERALE AA. GG. PUBBLICHE RELAZIONI

UFFICIO INFORMAZIONI

VIA DELLA STAMPERIA, 7 - ROMA

20. beremo, da je postopek prekinjen v pričakovanju rešitve »splošnega vprašanja«. Na drugem sporočilu, z dne 3. 8. 1962, ki se še vedno nanaša na sklep, ki je bil sprejet na seji z dne 20. 3. 1962, pa beremo, da je postopek prekinjen v pričakovanju rešitve »splošnega vprašanja Slovencev«. Dodana je sicer samo ena, toda kako značilna beseda! Z njo je zgovorno potrjeno, da zakon za Slovence ni vedno zakon, vsaj ne v taki in enaki meri kot bi to bil, če bi šlo za državljana italijanskega jezika. Kajti kako naj si sicer razlagamo, da postane predpis, ki naj bi bil za vse italijanske državljane enak, v primeru, ko gre za državljana - Slovence, ne-

kor pa je to zopet eden izmed tistih značilno manjšinskih problemov, ki se enkrat dokazuje, kako potrebno in nujno je, da si slovenska manjšina ustvari učinkovito in reprezentativno politično predstavništvo, ki se bo za takšne slučaje zavzelo in doseglo njihovo pravično rešitev.

intervinirala za zaščito pravic tega dela slovenskih volivcev. Tudi vodstvo Slovencev kulturno gospodarske zveze je v soboto izdalo sporočilo, v katerem obsoja ravnanje volivne komisije.

Danes je svet Skupne slovenske liste predložil volilni komisiji nov znak, ki vsebuje napis »Skupna slovenska lista« v italijanskem in slovenskem jeziku. Čeprav so se člani v prejšnjih razgovorih zavzemali za drugačno rešitev, je bil takšen znak danes dopolnjen sprejet. Obveljalo je načelo dvojezičnosti.

Na ta način je ljubljansko »Delo« obvestilo svoje čitatelje o krivici, ki se je zgodila tržaškim Slovincem. Poudariti pa je treba dejstvo, da je članek priznal, da prvega koraka do dvojezičnosti niso dosegli internacionalne socialistične in komunistične stranke, pač pa slovenska lista, katere ugled se je z novo zmago še povečal.

MESSAGGERO VENETO

Vidamski dnevnik je znan po zagrizenosti, s katero običajno komentira dogodke v zvezi s slovensko manjšino. Tokrat se je zgodilo, da je kronika dogodkov v zvezi z zavrnitvijo znaka Skupne slovenske liste pisana precej objektivno, čisto v drugačnem tonu pa so pisani komentari. Za primer prikazovanja dogodkov smo izbrali odlomek iz članka, ki je bil objavljen 16. oktobra pod naslovom »Treba se je podrediti« adolščiloma.

O slovenski listi, katere predstavniki včeraj niso bili prisotni na seji okrajne volivne komisije, niso sklenili ničesar novega. Predstavniki liste pa se bodo morali na vsak način držati »določila komisije«. Samo v primeru, da se predstavniki ne bi držali napredil bi lista izpadla in ne bi mogla sodelovati na bližnjih volitvah. To hipotezo »pa« lahko izključimo a priori. Končna razjasnitev bi morala priti na dan še danes.

Toda ogledimo si tudi komentar, ki ga je objavil isti dnevnik v enkolonskim naslovom »Nepopravljiva«.

V Trstu so bile do sedaj štirikrat občinske volitve in sicer v letih 1949, 1953, 1957 in 1958. Pri vseh štirih volitvah je izbrala slovenska lista svoj tradicionalni znak: lipovo vejico, ki je jasen simbol, ki ga ni moč zamenjati. Prav tako jasen kot je jasen znak republikancev: bršljana vejica. Nikdar niso čutili potrebo po dodatkih.

Toda tokrat se je zgodilo nekaj novega. ali je zadel slovenske volivce pravi epidemija zbeglosti, da so prisilili svoje voditelje, da jim pomorejo pri razumevanju, ali pa so njihovi voditelji po desetih letih uživanja lipove piščice želeli raztopiti v njej še tableto najbolj strupene nacionalizma.

Mislili smo, da bo po ukinitvi titovskega političnega aparata nacionalizem izgubil del svoje ostrine. Toda delati smo se utvare. Vrnili smo se v čase Nabergioja Volinica, ki je uradni italijanski dokument bi moral sprejeti tudi slovensčino. To pa ne zaradi tega, ker bi slovenski volivci postali toliko neumni, da ne bi razumeli, kaj pomeni lipova vejica, toda iz želje po nacionalistični afermaciji, ki je odkrito protitalijanska.

Odgovorni urednik:

SASA RUDOLF

Tiskarna Adria, d.d. v Trstu

Uredništvo in uprava:
Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
Dopisi za uredništvo:
ulica S. Anastasio 1/c - Tel. 23-039
Goriško uredništvo:
Gorica, Riva Piazzetta 18-I
CENA: posamezna številka L 30,—
Naročnina:
mesečno L 50,— — letno L 600,—
Za inozemstvo:
mesečno L 90,— — letno L 1000,—
Poštni čekovni račun: Trst št. 11-7223

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TEL. 38045 - 38101

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

POZOR! Potujete v Rim?

Prenočišče, hrana, ogled Rima itd., vse te skrbi bodo odveč, če se boste obrnili na:

Hotel-Penzion BLED
Via Statilia, 19 - Telefon 777-102 - RIM

Se priporoča in pozdravlja, Vaš rojak VINKO A. LEVSTIK

Izrezite in shranite! - Pišite nam za cene in prospekte!

NE ZAPRAVLJAJMO SLOVENSKEGLI GLASOV
PO LISTAH ITALIJANSKIH STRANK!